

פרק 7

פעולות בישראל

מדינת ישראל אינה כלולה בנספח 1 של אמנת האקלים ופרוטוקול קיוטו (Non Annex I Country) (ראה פרק 4.ii), ולפיכך נכון להיום איננה מחוייבת ביעדים להפחתת פליטות גזי חממה. אולם, כפי שכבר צוין במסמך זה (ראה מבוא לפרק 6), רמת הפיתוח הכלכלי של ישראל היא ברמה של מדינה מפותחת, ויש להניח שבהסכם בינלאומי עתידי ישתנה מעמדה והיא תעמוד בפני מחויבות כזו.

אנו סבורים כי על מדינת ישראל לנקוט במדיניות פרואקטיבית יותר, ולקדם מדיניות אקלים נמרצת עוד לפני שתחויב לעשות זאת בהסכם בינלאומי. עצמת משבר האקלים היא כזאת שמאמצים מצד ישראל ושכנותיה נדרשים כדי להתמודד עם בעיה עולמית, זאת. בהיערכות מוקדמת יש היגיון כלכלי, בעיקר בתקופת משבר זו בכלכלה העולמית, והיא יכולה להוות תמריץ לצמיחה כלכלית וחדשנות טכנולוגית.

הדמייה של גגות ירוקים בירושלים (באדיבות מרכז השל)

אף כי כבר מכירים בחשיבות מדיניות אקלים אפקטיבית כחלק מתהליכים בין לאומיים ומהצעדים שלוקחות מדינות מפותחות, הנושא נותר שולי בשיח הציבורי בישראל ורק לאחרונה קיבל עדיפות גבוהה יותר בגישת הממשלה.

באפריל 2008, התכנסה הממשלה לשיבה מיוחדת בטבע לציון יום כדור הארץ, בה נאמר כי "ישראל שואפת להימנות על המדינות המפותחות בעולם, ולהירתם, בעזרת הידע והטכנולוגיה שלנו, להתמודדות עם משבר האקלים"¹. אף על פי שישראל אינה מציינת באופן רשמי את הקשר שלה עם החלטת קופנהגן, היא הגישה מרצונה התחייבויות להפחתת פליטות גזי החממה ל-UNFCC באחד בפברואר 2010. הצהרה זאת ממשיכה את הבטחתו של הנשיא שמעון פרס בקופנהגן, ומציינת כי ישראל מחוייבת להפחית פליטת גזי חממה ב-20% עד 2020 בהשוואה לתסריט ("עסקים כרגיל"). השגת מטרה זו תחולק בין השגת היעד 10% של אנרגיה מתחדשת ליצירת חשמל והפחתת צריכת חשמל ב-20%. למרות התחייבות זו, עדיין חסרה לישראל תכנית מקיפה וחוצה מגזרים להסתגלות ומיתון אקלימי.

פרק זה יסכם את הצעדים שנקטה ממשלת ישראל בהתמודדות עם משבר האקלים. יזמת הממשלה הינה תופעה חדשה, לכן גם על הכנסת ועל רשויות מקומיות לקדם פעולות מסוימות. קק"ל החלה לפתח תכניות ייעור ו"דחיקת" המדבר. בנוסף, ארגונים לא ממשלתיים עושים צעדים משמעותיים לקידום מדיניות אקלים בישראל.

אולם, כאמור, בניגוד להצהרות אלה, עד כה לא נקבעו יעדים להפחתת פליטות, לא קודמה מדיניות אקלים, ולמותר לציין כי שיקולים אלה לא הופנמו בתוכניות העבודה של משרדי הממשלה.

א. המשרד להגנת הסביבה והיערכות ישראל לשינויי האקלים

I. כידוע, המשרד להגנת הסביבה הוא אחד המשרדים הקטנים ביותר בממשלה, והתקציב שניתן לו לבצע את כל פעולותיו מצומצם במיוחד. למרות התקדמות בחשיבות המיוחדת לנושאי סביבה בישראל, התחום נשאר עדיין 'נושא נישה' ואין הפנמה מספקת של שיקולים סביבתיים בפעילות משרדי הממשלה השונים. האחריות לטיפול בנושא שינוי האקלים נמצאת בידי המשרד להגנת הסביבה, על תקציבו המוגבל, למרות שכפי שנסקר לעיל, ההשלכות בישראל עלולות להיות קשות ולהשפיע משמעותית על כל תחומי החיים: מצב משק המים, משק האנרגיה, החקלאות, בריאות הציבור, הים והחופים והתשתיות השונות.

כשלב ראשון למדיניות אקלים בישראל, הכינה לשכת המדען הראשי במשרד להגנת הסביבה מסמך בנושא היערכות מדינת ישראל לשינויי אקלים גלובליים.² מסמך זה סוקר את השלכות שינוי האקלים על ישראל, ומציע המלצות ביניים לפעולה. חלק שני עתידי של המסמך אמור לכלול את צעדי המדיניות, אך כתיבתו עשויה לקחת מספר שנים.

בינתיים ממשיך המשרד להתייעץ עם גורמים ישראליים ובינלאומיים בדבר בניית מדיניות האקלים ומיתון הפליטות העתידית של ישראל, אולם ארגוני הסביבה חוששים שהגישה לפיה מתנהל המשרד אינה מספקת. במקום לקבוע יעדים להפחתת פליטות גזי חממה ולהציע תוכנית כלל-מגזרית להשגתם (גישת "top-down"), בוחן המשרד פרויקטים בודדים (גישת "bottom-up"), אך בחינת עלות-תועלת זו לא מאפשרת היערכות של המשק הישראלי למגוון הסיכונים וההזדמנויות הגלומים בסביבה הכלכלית והפוליטית המשתנה.

המשרד להגנת הסביבה מרכז את משלחות ישראל לכינוסים של ועידת האו"ם בדבר שינוי האקלים וגופי המשנה שלה.

II. ועדות מיניסטריאליות

במאי 2009, הקימה הכנסת ועדה מיניסטריאלית התמודדות עם שינוי האקלים, בראשה השר לאיכות הסביבה, חבר הכנסת גלעד ארדן. לאחר חודש מינתה הוועדה צוות בין-משרדי של מנכ"לים להכנת מדיניות שינוי אקלים לאומית לישראל. הפעולות שנכללו במדיניות נועדו להפחתת פליטות גזי החממה (מיתון) והסתגלות לשינויי אקלים עתידיים. צוות זה ממונה על המלצת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בישראל בתקופה שלאחר ההטמעה ב-2012, וכן להגדרת "נקיטת צעדי הפחתה קיימים ומוצעים, פוטנציאל ההפחתה של כל צעד, מחיר ההטמעה, המלצות להטמעה, תכניות פעולה ולוחות זמנים".³

בספטמבר 2009, הסמיכה הוועדה את שירותי מקינזי ושות', חברת ייעוץ עולמית המתמחה

בפעולות למיתון שינויי אקלים, למפות את פוטנציאל הפחתת גזי החממה של ישראל. בעקבות דוח מקינזי בנובמבר 2009 (ראה בסעיף הבא), הכריז השר לאיכות הסביבה גלעד ארדן, כי הוא ימליץ לממשלת ישראל להפחית 37% מהפליטות עד 2030, בהתאם לתסריט "עסקים כרגיל", כולל מעבר ל 25% של אנרגיות מתחדשות ודחיית הבנייה של מפעלים המונעים משריפת פחם.¹⁰ אף כי צוות המנכ"לים היה אמור להשלים את תכנית הפעולה הלאומית ולהגישה לאישור הועדה לפני פסגת האו"ם בקופנהגן, הוא לא עמד בזמנים.

עם זאת, מעט לפני כינוס ועידת קופנהגן, אושרו שתי הצעות חוק. הצעה אחת קוראת להתייעלות אנרגיה בבניינים ממשלתיים, והשנייה קוראת לשר התחבורה לנסח תכנית לשיפור התחבורה הציבורית בישראל. הצעות אלה מחכות כעת לאישור הכנסת.⁴ בדצמבר 2009 הורה ראש הממשלה למזכיר הממשלה להקים ועדה מיניסטרילית לאנרגיות מתחדשות והפחתת התלות בדלק. בפברואר 2010, הכריז מר ארדן כי יפעל ליצירת ועדה נוספת, בראשותו של שר האוצר, לקידום מנגנונים אפשריים להשגת יעדי האקלים של ישראל.¹¹ למרות זאת, עד עתה אין תכנית אקלים מקיפה.

במאי 2010 קבינט הממשלה אישר שוב הקמת ועדה בין-משרדית להכין תוכנית לאומית להפחתת פליטות גזי חממה שתעמוד ביעד עליו הצהירה ישראל תחת מזכר קופנהגן. הוועדה הזאת בניגוד לקודמות הוקמה ביוזמה משותפת של המשרד להגנת הסביבה עם משרד האוצר, ובראשה מנכ"ל משרד האוצר.

III פעולות בעקבות ועידת קופנהגן:

מיד לאחר פסגת קופנהגן, השקיע המשרד לאיכות הסביבה בפרוייקטים המיועדים להגביר מודעות ציבורית לשינוי האקלים.

בנוסף, ניסח המשרד פרוטוקול לרישום ודיווח של פליטות גזי חממה יחד עם מכון שמואל נאמן למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה. התכנית מתכוונת לפתח כלים להסמכת התעשייות והארגונים בסקטור הפרטי לכמת את פליטות גזי החממה שלהם, ומכאן את פוטנציאל ההפחתה שלהם. התכנית גם תסייע לגורמים ממשלתיים להבין טוב יותר את מקורות הפליטה של ישראל ואת פוטנציאל ההפחתה, ולנקוט בהתאם צעדים לקראת מדיניות. ניסוי של תכנית הרישום יושק ב-2010.⁵

ב. תוכנית להתייעלות אנרגטית

Home As A System: Increase Your Energy Efficiency In The Following Areas

1. Wind Turbines
2. Skylight Covers
3. Insulation (Blown & Foam)
4. Radiant Barrier
5. Caulking
6. Thermal Windows
7. Soffit Vents
8. Solar Screens & Tint
9. Weather Stripping
10. A/C & Ducts
11. Attic Vents
12. Knee Wall Insulation

Source: Kangaroo Building Services, available at: <http://kangarobuilding.com>.

ייצור אנרגיה הוא המגזר בעל שיעור התרומה המשמעותי ביותר לפליטת גזי החממה בישראל, וכל תוכנית אקלים עתידית תהיה חייבת להתמודד עם משק האנרגיה. צריכת החשמל בישראל ממשיכה לגדול (ראה פרק 2ב), ולמדינה אין תוכנית אסטרטגית לניהול משק האנרגיה ולמיתון העלייה בביקושים.

בספטמבר 2008 התקבלה החלטת ממשלה לצמצום צריכת החשמל ולהתייעלות אנרגטית.⁶ על פי התוכנית

של משרד התשתיות, העלייה בצריכת החשמל הצפויה ב-2020 (לעומת שנת 2006) תצומצם בכ-20%, ונקבע יעד ביניים של התייעלות בשיעור 10% עד סוף 2012. על משרדי הממשלה למנות אחראים להתייעלות אנרגטית ולבצע סקרי אנרגיה. כדי לעמוד ביעדים אלה, פורסמו מכרזים לשכור שירותי ייעוץ מקצועי לחיסכון בחשמל בגופים ציבוריים ולביצוע סקר צריכת חשמל.

ב-2008, אישרה ממשלת ישראל מערכת תעריפים חדשה שבו חברת החשמל (בעלת הזכיון הלאומי לחלוקת החשמל במדינה) משלמת לצרכנים המייצרים חשמל ממקורות אלטרנטיביים מחיר מעל למחיר השוק. בכך מתמרצים יצרנים וצרכנים לעבור למקורות אנרגיה פחות מזהמים. ה'רשות לשירותים ציבוריים - חשמל' קבעה מערכת תעריפים כנ"ל לאנרגיה פוטו-וולטאית לשנים 2008-2015, ומערכת תעריפים נוספת עבור חשמל מטורבינות רוח ל-2009-2016. התעריפים האטריקטיביים יורדים עם היקף הייצור החשמל ועם הזמן, ככל שמתרחב המעבר לאנרגיה מתחדשת.

תוכניות אלו לא מנסות לצמצם בצריכת החשמל הקיימת, אלא בנסיון לצמצם את הגידול בביקושים. התוכנית גם לא קבעה יעד הפחתת פליטות גזי חממה. חברת החשמל ממשיכה את תכניותיה להקמת תחנת כוח פחמית באשקלון. המחאה הציבורית נגד התחנה החדשה גאתה בשנים 2008 ו-2009, וכללה עמדה של המשרד לאיכות הסביבה נגד בניית התחנה.⁷ עם זאת כיום, ממשיכות להתקדם התכניות לתחנה החדשה שתגביר את פליטת גזי החממה ב-10.5%

ג. הצעת חוק פרטית ופעילויות פרלמנטריות

בהעדר מדיניות ממשלתית בנושא, בחקיקה או בדרך אחרת, קודמה בכנסת הצעת חוק פרטית להפחתת פליטת גזי חממה, שמטרתו "היא להגדיר יעדים להפחתה משמעותית בפליטת גזי החממה, לשם מניעת שינויים באקלים, צמצום זיהום האוויר, שמירה על בריאות הציבור והגנה על הסביבה"⁸. הצעת החוק, שנוסחה ע"י אדם טבע ודין, הונחה על שולחן הכנסת בחתימת 70 חברי כנסת, וקודמה בוועדת הפנים והגנת הסביבה בראשות ח"כ אופיר פינס, שהיה מיוזמיה. ההצעה קבעה יעד של הפחתת 25% מכמות פליטות גזי החממה עד שנת 2020, ו-50% עד 2050, בהשוואה לשנת 2000.

הצעת החוק עברה בקריאה טרומית, ואושרה בוועדה לקריאה ראשונה. אולם מאמצי חברי הכנסת להעביר את ההצעה בקריאה ראשונה לפני התפזרות הכנסת ה-17 נמנעה בשל התנגדות משרדי הממשלה, והמשרד להגנת הסביבה בראשם. לפיכך יהיה צורך להתחיל שוב את כל תהליך החקיקה לאחר התכנסות הכנסת הבאה, משום שרק הצעות חוק שאושרו בקריאה ראשונה יכולות לקבל 'דין רציפות'.

נציגי המשרד להגנת הסביבה טענו שקביעת היעדים מוקדמת מדי, ו"שהמשרד מעדיף לעבוד לצמצום הפליטות מבלי שייכפו עליו יעדים כמותיים ותאריכים"⁹. אך גם הצעת פשרה של ח"כ פינס להשאיר את היעדים פתוחים לדיון בהמשך הליך החקיקה לקראת קריאה שניה ושלישית לא התקבל.

עוד טרם התקדם הדיון בהצעת החוק, קראה מליאת הכנסת לממשלה לאמץ תוכנית לאומית להתמודדות עם שינוי האקלים. זאת במסגרת דיון מיוחד התקיים ביוזמת ח"כ דב חנין, יו"ר שותף של השדולה הסביבתית-חברתית, בנובמבר 2007. חנין הגיש לנשיא המדינה, שמעון פרס, דו"ח שחובר עם אנשי אקדמים וארגוני הסביבה תחת הכותרת "מענה מקומי למשבר העולמי"¹⁰, ובו המלצות לקובעי המדיניות בישראל בנוגע להתמודדות עם משבר האקלים. בין השאר עוסק הדו"ח באימוץ מדיניות למעבר לאנרגיה חלופית, במהפכה בתחבורה הציבורית, בקידום מדיניות בנושאי מים ובנית קהילה ירוקה ובסוגיות של "כלכלה סביבתית".

חברי הכנסת גם עסקו בשינוי האקלים במספר ישיבות של ועדות הכנסת, ולבקשת חברי כנסת הוכנו במרכז המחקר והמידע של הכנסת מסמכים בנושאים רלבנטיים, בהם: "תרומתם של 'גגות ירוקים' לצמצום ההתחממות הגלובלית"¹¹ לבקשת ח"כ אופיר פינס-פז, ו"התחממות כדור הארץ והשפעותיה על ישראל", לקראת דיון בוועדת המדע והטכנולוגיה, שקבע כי "בצד הקמת ועדות בין-משרדיות ומימון מחקרים בנושא יש צורך בנקיטת צעדי מדיניות מעשיים, כבר כעת, להתמודדות מערכתית עם סוגיית התחממות כדור הארץ והשפעותיה בישראל"¹².

ביולי 2008, השלימה הכנסת 17 את חקיקת 'חוק אויר נקי'. אף כי החוק לא מגדיר יעדי הפחתת פליטות באופן מדויק, הוא מסמיך את הממשלה להכריע מהן דרגות מקובלות

לזיהום אוויר מתעשייה ומרכבים, ומעצים את המשרד להגנת הסביבה ורשויות מקומיות להסדיר ולאכוף תקנות אלה.¹³ החוק קובע תשתית חשובה לניהול פליטות גזי החממה שכן הוא מגדיר מזהם כ"חומר שנוכחותו באוויר גורמת או עלולה לגרום לשינויים באקלים ובמזג האוויר."¹⁴

באוגוסט 2009, אישרה הכנסת גם "מס ירוק" להעלאת מס הרכישה למכוניות והטבות מס לצרכנים הרוכשים רכבים פחות מזהמים. מערכת המס החדש קובעת את הטבת המס בהתבסס על "דרגה ירוקה", שמודדת פליטות מזהמים שונים, כולל פחמן דו חמצני.

ד. אמנת הערים הגדולות להפחתת זיהום האוויר והגנת האקלים

בעוד הממשל המרכזי בישראל פוסע בצעדים ראשונים בלבד לבניית מדיניות אקלים וטרם פיתח תוכנית מגובשת להפחתת פליטות, הממשל המקומי החל לקדם צעדים משמעותיים בתחום. פורום 15 הערים העצמאיות בישראל ("פורום ה-15")¹⁵, הצטרף ליוזמות העולמיות העוסקות בנושא בהקשר העירוני, והחל ביישום פרויקט להפחתת פליטות גזי חממה בערים, מתוך הכרה בחשיבותן ובכוחן של ערים גדולות להוביל מהלכים לשינוי המצב.

פורום ה-15 מאגד ערים בעלות משאבים כספיים עצמאיים, שאינן מקבלות מענקי איזון ממשלתיים. מטבע הדברים מדובר בערים הגדולות, בהן מתרחש למעשה חלק ניכר מפליטת גזי החממה הארצי. תושבי הערים סובלים גם מזיהום אוויר ואף נחשפים למחלות בשל קרבתם למקורות הפליטה. הערים החברות בפורום מעניקות שירותים למעשה כ-80% מאוכלוסיית המדינה, ומתגוררים בהן בפועל קרוב ל-3 מיליון תושבים (כ-40% מאוכלוסיית ישראל).

הפורום והערים החברות בו, אליהן חברו מספר ערים נוספות בארץ לצורך העניין, פועלים ליישום יוזמת האקלים של ICLEI (ראה פרק i16) ויוזמת הנשיא קלינטון (ראה פרק ii16) להפחתת פליטות גזי חממה, ייעול השימוש באנרגיה, בתחבורה ובדלקים בתחומי הערים. בפברואר 2008 חתמו ראשי הערים על אמנה משותפת להפחתת זיהום האוויר ולהגנת האקלים², בה התחייבו להפחית לפחות 20% מפליטות גזי החממה של הערים בשנת 2000 עד שנת 2020, ולהכין תוכנית פעולה עירונית שתאפשר זאת.

על פי ההנחיות, תוכנית הפעולה העירונית תתייחס לארבעה תחומים עיקריים: תחבורה ודלקים, שימור אנרגיה ובנייה ירוקה, פסולת ומיחזור ושטחים ירוקים. מבנה התוכנית יתבצע על פי חמישה שלבים שהוגדרו ע"י ICLEI:

1. קביעת מצאי בסיסי ותחזית של מקורות עיקריים לזיהום אוויר ולפליטת גזי חממה בעיר.

2. קביעת יעדים כמותיים ברורים לצמצום זיהום האוויר ופליטת גזי חממה בעיר, עד לשנת היעד - 2020.
 3. אימוץ 'תכנית פעולה מקומית' לטווח קצר ולטווח ארוך, שתפעל להשגת צמצום זיהום האוויר והפחתת פליטת גזי חממה בהתאם ליעדים הכמותיים שנקבעו.
 4. יישום 'תכנית הפעולה המקומית', לרבות האמצעים והפעולות הנגזרים ממנה.
 5. ניטור ובקרה של רמות זיהום האוויר ופליטת גזי חממה, ודיווח שוטף על הפעולות והאמצעים הננקטים במסגרת 'תכנית הפעולה המקומית'.
- הפורום נעזר בליווי והדרכה של המרכז לקיימות מקומית.¹⁶
- בנוסף לחומרים רלבנטיים המוצגים באתר האינטרנט של פורום ה-15, הושק אתר ייעודי שמפרט את המשמעויות המעשיות של עקרונות האמנה, כולל תחומי פעילות, מחויבות מקצועית, תוכניות ומיזמים בפועל ובתכנון.¹⁷ בין היתר מוצגות דוגמאות של פרויקטים שיושמו בערים בארץ ובעולם, ופעילות של חברות עסקיות המציעות שירותים ומוצרים ייחודיים התורמים להפחתת זיהום האוויר והגנת האקלים.
- בין הפרויקטים שקודמו בערים בארץ מוצגים טיפול מושכל בפסולת בפתח תקווה, פיתוח שבילי אופניים בתל אביב, קטנועים חשמליים בירושלים וניטור איכות אוויר בחיפה.

ה. פעילות ארגוני סביבה

הפקתו של אוגדן זה היא דוגמה אחת מיני רבות לתרומתם של ארגונים סביבתיים חוץ לא ממשלתיים (NGOs) לקידום מודעות בקרב מקבלי החלטות להבנת חשיבות ההתמודדות עם שינוי האקלים ולפיתוח מדיניות אקלים פרואקטיבית בישראל.

אנו, בידידי כדור הארץ המזה"ת, לוקחים חלק בפעילות משותפת של ארגוני הסביבה בישראל ובכינוסים בינלאומיים על שינוי האקלים. לקראת כינוס הצדדים ה-13 של אמנת המסגרת של האו"ם בדבר שינוי האקלים (COP13) שנערכה בבאלי, אינדונזיה, בדצמבר 2007, פרסמנו מסמך העוסק בהשפעות הצפויות שיהיו לשינוי האקלים על חברות אנושיות וכלכלות, וההשלכות שעשויות להיות להן על הביטחון והיציבות הפוליטית באזורנו, שמלכתחילה לא נתברך ביציבות יתרה.¹⁸ עיקריו של מסמך זה מובאים בפרק 33).

ארגונים רבים בישראל עוסקים בנושאים בעלי השפעה או זיקה לשינוי האקלים, כחלק ממכלול פעילות לקידום איכות סביבה ופיתוח בר-קיימא. בין הנושאים הבולטים בהקשר זה הם המאבק נגד הקמת תחנת כוח פחמית חדשה באשקלון ("פרויקט D"), שהפעלתה תתרום לעליה משמעותית בפליטות גזי החממה בישראל; קידום פיתוח תחבורה בת-

קיימא המתעדפת תחבורה בלתי ממונעת והסעת המונים על פני הגברת התלות ברכב הפרטי; קיימות עירונית מקומית; שמירה על שטחים פתוחים; הגברת המיחזור וטיפול בפסולת; בנייה ירוקה ועוד.

בשנת 2002, לקראת ועידת כדור הארץ שהתקיימה ביוהנסבורג, דרום אפריקה, התכנסו יחד הארגונים להפקת "דו"ח צללים" לדו"ח אותו הגישה ממשלת ישראל בדבר פעילות בתחום פיתוח בר-קיימא. התארגנות זו, שידידי כדה"א המזה"ת היו בה ציר מרכזי, הפכה לקואליציית ארגונים פעילה בשם "דרכים לקיימות"¹⁹, שמטרתה קידום פיתוח מקיים בישראל ובחינת פעילות הממשלה בתחום זה. הקואליציה פועלת מול מקבלי החלטות, מפרסמת דו"חות ומשתתפת בפורומים בישראל ובעולם העוסקים בפיתוח בר-קיימא ובשינוי האקלים.

קואליציית הארגונים 'דרכים לקיימות', ביניהם ידידי כדור הארץ במזרח התיכון, ארגנו את הפעולות הציבוריות ביום המאבק בשינוי האקלים ב-24 לאוקטובר 2009, כחלק מתנועת ה-'350.org'²⁰ – תנועה עולמית של מאות ארגונים בנ"ל ומקומיים להתמודדות עם משבר האקלים. בישראל מאות אנשים השתתפו בארועים ציבוריים אלו בכל הארץ לדרוש פתרונות אקלים הוגנים ובטוחים לפני ועידת קופנהגן.

ו. שינוי אקלים ודעת קהל בישראל

הציבור הישראלי תומך בפעולה בנושא שינוי אקלים, למרות שהדבר אינו משתקף במדיניות הממשלה הנוכחית. מחקר דעת קהל ב-2009 מצא כי 96% מהאוכלוסייה שנדגמה מאמינים כי על הקהילה הבין לאומית לנקוט צעדים להפחתת פליטות התחממות גלובאלית, ו-74% מאמינים כי על ישראל לחתום על הסכם גלובאלי להפחתת פליטות גזי חממה עד 2050. עם זאת, מדאיג כי רק 47% מהעונים מיחסים לשינוי אקלימי סיבות אנתרופוגניות, ומתוך 8% שמעולם לא שמעו על שינוי אקלימי לפני כן, 73% במגזר הערבי.²¹

1 הודעת מזכיר הממשלה בתום ישיבת הממשלה, מיום 13 באפריל 2008.

<http://www.pmo.gov.il/PMO/Secretarial/Govmes/2008/04/govmes130408.htm>

2 גולן-אנגלוק, ע., ובראור, י. (2008), "היערכות ישראל לשינויי אקלים גלובליים", ירושלים, המשרד להגנת הסביבה, לשכת המדען הראשי. http://www.sviva.gov.il/Environment/Static/Binaries/ModulKvatzim/p0475_1.pdf
מצגת: http://www.sviva.gov.il/Environment/Static/Binaries/ModulKvatzim/climat_change_0808_1.ppt

3 Environmental Bulletin, vol 35, MoEP, 2009

- 4 "Ministerial Committee Approves Two Environmental Bills on the Eve of the Copenhagen Climate Change Summit." MoEP, 2009
- 5 "Pilot of a Greenhouse Gas Registry to Begin in Israel in 2010."
- 6 צעדים להתייעלות אנרגטית – צמצום בצריכת החשמל החלטה מס. חכ/150 של ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי-כלכלי) מיום 01.09.2008 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 18.09.2008 ומספרה הוא 4095. <http://www.pmo.gov.il/PMO/vadot/so-econo/des4095.htm>
- 7 "Israel Environmental Protection Minister Gilad Erdan: Do Not Approve Construction of Another Coal-Fired Power Plant in Ashkelon."
- 8 הצעת חוק הפחתת פליטת גזי חממה, התשס"ח-2008, פ/3353/17
<http://www.knesset.gov.il/privatelaw/data/17/3353.rtf>
- 9 רוצים פחות גזי חממה, אך חוששים להתחייב, כתבת Ynet
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3613717,00.html>
- 10 מענה מקומי למשבר עולמי. <http://www.sviva.net/filesystem/local.doc>
- 11 טל, (2007), "תרומתם של 'גגות ירוקים' לצמצום ההתחממות הגלובלית", הכנסת, מרכז מחקר ומידע.
<http://www.knesset.gov.il/mmm/data/docs/m01841.doc>
- 12 גולדשמידט, (2007), "התחממות כדור הארץ והשפעותיה על ישראל", הכנסת, מרכז מחקר ומידע.
<http://www.knesset.gov.il/mmm/data/docs/m01920.doc>
- 13 Clean Air Law
- 14 Coping with Climate Change in Israel
- 15 פורום ה-15, פורום הערים העצמאיות. <http://www.forum15.org.il/>
- 16 המרכז לקיימות מקומית. <http://www.kayamut.org.il/>
- 17 עושים ירוק, אמנה להפחתת זיהום אוויר של הערים הגדולות בישראל. <http://yerukim.kahuna.co.il/>
- 18 FoEME, "Climate Change: A New Threat to Middle East Security", December 2007,
Available at: http://www.foeme.org/index_images/dinamicas/publications/publ78_1.pdf.
- 19 קואליציית "דרכים לקיימות". http://www.sviva.net/Info.php?docId=coaliton_main
- 20 www.350.org
- 21 Study by Lucy Michaels under the supervision of Prof. Alon Tal, BGU, funded by Heinrich Boell